

efter Forfatningen af 1866 var det Mening, at Folketinget skulde have en overvejende Indflydelse paa Lovgivningsarbejdet, men vi ved, hvordan det gik i 70'erne og 80'erne, da Højre mistede Flertallet i Folketinget, da gik Højre over til at hævde Tingenes Ligeberettigelse og til at anse det for tilstrækkeligt at have Flertal i Landstinget, det søgte at tage Ledelsen i dansk Forfatningsliv fra det folkevalgte Kammer og at lægge den over til Landstinget. Derved øvede det i Virkeligheden en ny Uret mod Folket, en Uret, der var større end den i 1866, og derved skabtes i Befolkningen en Bitterhed mod de Mænd og det Parti, der førte an i en saadan Politik, en Bitterhed, der har sat dybe Spor i vor politiske Udvikling.

Derfor fik Frisindet i Danmark som Maal at generobre Juni-Grundloven, naar det igen var i Besiddelse af tilstrækkelig Styrke til at løse en saadan Opgave. Men det maatte man naa til skridtvis. Først gjaldt det om at faa den gældende Grundlov fuldt ud respekteret. Saa vidt naaede vi i 1901, da vi fik en Regering i Overensstemmelse med det folkevalgte Tings Flertal, og nu 11 Aar efter er vi gaaede i Gang med at gengive det danske Folk Forfatningen af 1849, ikke paa den Maade, at vi mener, at Forfatningen af 1849 bogstavret passer ind i de nuværende Forhold, for det gør den ikke, men den Lighedsgrundsætning, hvorpaa den Forfatning var bygget, vil vi søge at genindføre i dansk Forfatningsliv under Former, der passer for det nuværende Samfund, saa at vi giver dette gode Vilkaar for en sund Udvikling og Vækst.

For 40 Aar siden skrev det forenede Venstre paa sit Program, at Juni-Grundloven var Folkets moralske Ret, og Baggrunden for Venstres Arbejde i den forløbne Tid har været at gengive det danske Folk en Forfatning, i hvilken Juni-Grundlovens Aand var raadende. Forskellige politiske Forhold har ofte gennem de mange Aar skilt Venstremænd fra Venstremænd, og der har ofte været Uenighed om Midler og Veje, ved Hjælp af hvilke og ad hvilke man skulde naa frem, men der har aldrig været Uenighed om, at Juni-Grundlovens Lighedsprincip burde genindføres i Forfatningen, naar Forholdene var modne til, at det kunde ske. Og nu mener vi, at Tiden er inde, og nu lader vi Uenighed om mere eller mindre væsentlige Spørgsmaal træde i Baggrunden og samler os om den Opgave at give Folket en Forfatning, der bygger paa Tillid til den jævne Mand

i lige saa fuldt Omfang som Forfatningen af 1849.

Naar dette Forslag til Forandringer i Grundloven nu om faa Timer forlader dette Ting, vedtaget med et overvældende Flertal, og gaar op til Tinget her ovenover, kommer det ikke som et Ultimatum herfra, men det kommer som et Forslag, om hvilket det store Flertal i Folketinget mener, at det viser Vej til en god Løsning af Forfatningsspørgsmaalet. Vi ønsker Forfatningsspørgsmaalet løst ved fredelig Forhandling. Det er det lykkeligste for et Folk, naar en ny Grundlov kan skaffes til Veje ved en fredelig Forhandling, og derfor er vi selvfølgelig villige til at forhandle om Enkeltheder i dette Forslag. Men om Forslagets Hovedgrundlag kan der ikke forhandles. I den nye Forfatning skal den almindelige Valgret danne Grundlaget for begge Rigsdagens Ting. Dette skal siges, mener jeg, og det skal siges klart, inden Forslaget forlader det danske Folketing. Maatte det danske Folk da i den kommende Tid samle sig stærkt om de gamle og dog stadig nye Frihedstanker og Frihedsdeede, de Ideer og Tanker, der begejstrede Juni-Grundlovens Fædre for over 60 Aar siden. Hvis det sker, at Folket samler sig stærkt herom, vil det lykkes os at genindføre i vor Forfatning de Lighedsgrundsætninger, paa hvilke man efter vor Mening bedst bygger op en sund og lykkelig Samfundsudvikling.

Borghjerg: Tiden er ikke til mange Ord i denne Sag. Det er nu Landstinget, der faar Ordet, og hvis dette Ord bliver et Nej, er det Regeringen, der skal tale, og jeg haaber da paa det Ord, som er Daad. Den Forfatning, som jeg ønsker, at vi i denne Stund maatte begrave for stedse, Forfatningen af 1866, bragte aldrig det danske Folk noget godt. Den blev, som den ærede Ordfører for Udvalgets overvældende Flertal (Slebsager) har skildret, i den første Generation misbrugt endog imod sine egne Forudsætninger. Og da den endelig skulde bruges, da den endelig skulde træde i Kraft efter sine egne Forudsætninger, da Parlamentarismen endelig sejrede, virkede efter min og mit Partis Mening denne Forfatning saaledes, at den har bidraget til, at der i de sidste 11 Aar er blevet ført en Politik, som ikke har kunnet andet end brede en vis Skuffelse, en vis Slappelse, en vis Mistillid ud over mange Kredse af Befolkningen — og ingenlunde de daarligste —, en vis Lede ved det offentlige Liv og dets